

רע"פ 7699/14 - גאנם אבו אל היג'א, מחמוד המאם נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

רע"פ 7699/14

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקשים: 1. גאנם אבו אל היג'א
2. מחמוד המאם

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בחיפה, מיום 5.11.2014, בע"ח 35833-10-14, שניתנה על-ידי כב' השופטת ת' שרון נתנאל

בשם המבקשים: עו"ד יואל גולדברג

בשם המשיבה: עו"ד אייל כהן

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בחיפה בע"ח 35833-10-14 (כב' השופטת ת' שרון נתנאל) מיום 5.11.2014, אשר קיבל את עררי המשיבה על החלטות בית משפט השלום בחיפה בה"ת 29296-05-14, מיום 20.10.2014 (כב' השופט ז' פאלח), ומיום 31.8.2014 (כב' השופט ע' קוטון).

ההליכים הקודמים

2. נגד המבקשים, בעלי חברת איסוף גרוטאות מתכת, התנהלה חקירה פלילית בחשד לביצוע עבירות מרמה, עבירות מס ועבירות הלבנת הון, בהיקף של כ- 9 מליון ₪. במסגרת החקירה, ומכוח סעיף 32 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969 (להלן: הפקודה), בשילוב סעיפים 21 ו-26 לחוק איסור הלבנות הון, התש"ס - 2000 תפסה המשיבה, במהלך חודש נובמבר 2013, ראיות שונות ברשות המבקשים (להלן: התפוסים), וביניהן שלוש המחאות דחויית בסך 280,000 ₪ (להלן: המחאות). המחאות אלו הופקדו בחשבון בנק של האפוטרופוס הכללי על מנת שיתאפשר לחלט את שווין, במידה שנגד המבקשים יוגש כתב אישום והם יורשעו בעבירות בהן נחשדו.

3. המבקשים פנו לבית משפט השלום בחיפה בבקשה להשבת המחאות (ה"ת 53947-01-14), בטענה כי מדובר בהמחאות כשרות שהתקבלו אצלם מידי לקוחותיהם בגין עסקאות שבוצעו כדין, ותועדו בחשבוניות. ביום 20.2.2014, דחה בית המשפט (כב' השופט ע' קוטון) את בקשתם אם משום שהשתכנע כי בידי המשיבה ראיות המקימות חשד סביר לביצוע העבירות המיוחסות, ואם משום שטרם חלפו ששה חודשים ממועד תפיסת המחאות, כאמור בסעיף 35 לפקודה. ערר על החלטה זו שהוגש לבית המשפט המחוזי בחיפה (ע"ח 6824-03-14) נדחה ביום 13.3.2014 (כב' השופט א' טובי), וכך אף בקשת רשות הערעור שהוגשה לבית משפט זה (רע"פ 2082/14 היג'ר נגד משטרת מרחב חוף מטה מרחב חוף חיפה (1.7.2014)).

בעקבות בקשת המשיבה (ה"ת 29296-05-14) הוארך תוקף החזקתה בתפוסים עד ליום 17.8.2014, וזאת בהחלטתו של בית משפט השלום בחיפה (כב' השופט א' כנעאן) מיום 23.7.2014.

4. בהמשך, הגישו המבקשים והמשיבה בקשות הדדיות להשבת התפוסים מחד גיסא ולהארכת התוקף להחזקתם מאידך גיסא (ה"ת 29296-05-14). בית משפט השלום בחיפה (כב' השופט ע' קוטון) קבע ביום 31.8.2014, כי תקופת החזקת התפוסים תוארך עד ליום 1.10.2014, וכי ככל שלא יוגש כתב אישום במהלכה, יושבו התפוסים למבקשים ויבוטלו צווי התפיסה (להלן: ההחלטה הראשונה).

המשיבה והמבקשים הגישו עררים הדדיים (ע"ח 37454-09-14; ע"ח 29819-09-14) על ההחלטה הראשונה לבית המשפט המחוזי בחיפה, ולאחר דיון מאוחד בשניהם, נמחקו העררים. בית המשפט המחוזי (כב' השופט ר' בש) ציין בהחלטתו, כי טרם הסתיימה תקופת החזקת התפוסים שאושרה בהחלטה הראשונה, וכי על המשיבה היה להגיש בקשה נוספת לבית משפט שלום להארכת תוקף החזקת התפוסים.

ביום 28.9.2014, הגישה המשיבה בקשה לבית משפט השלום בחיפה (ה"ת 29296-05-14) למתן ארכה להחזקת התפוסים בשלושה חודשים נוספים, ובית המשפט (כב' הש' ז' פלאח) האריך את מועד ליום 20.10.2014. המשיבים מצידם ביקשו לבטל את ההחלטה האמורה.

5. ביום 20.10.14, קבע בית המשפט (כב' השופט ז' פלאח) כי לאחר שהעררים מטעם הצדדים נמחקו, הפכה ההחלטה הראשונה לחלוטה, "ולמעשה לא ניתן כעת לשנות את ההחלטה שבהעדר כתב אישום לא יוחזרו התפוסים".

לאור ההחלטה הראשונה ובהתחשב בעובדה כי ההמחאות תפוסות בידי המשיבה מזה כשנה, נקבע, כי ההמחאות התפוסות ו/או הכספים שנפדו מהן יוחזרו למבקשים עד ליום 1.11.2014. באשר ליתר התפוסים, ימשיך לחול צו העיקול שהוטל עליהם בעבר (להלן: ההחלטה השנייה).

6. המשיבה הגישה ערר לבית המשפט המחוזי בחיפה על ההחלטה הראשונה והשניה. בית המשפט המחוזי קבע, ביום 5.11.2014, כי ההחלטה הראשונה ניתנה כדין, ואולם מחיקת העררים לא הפכה החלטה זו לחלוטה, כפי שנקבע במסגרת ההחלטה השניה. לפיכך, המשיבה רשאית היתה לפנות לבית המשפט השלום, בבקשה להאריך את משך החזקת התפוסים, כפי שעשתה, ובית המשפט, אשר דן בבקשתה, לא היה מוגבל לאמור בהחלטה הראשונה. בהמשך, ולאחר עיון מעמיק בחומר החקירה, קבע בית המשפט המחוזי, כי זה מעלה "חשד של ממש ולמעלה מכך" למעורבות המבקשים במיוחס להם, וכי מדובר בחקירה מורכבת ורחבת היקף, כאשר הפרקליטות קרובה להגשת כתב אישום. לבסוף, ו"בשים לב לחומרת העבירות לחוזקן של הראיות לכאורה ולאינטרס הציבורי אשר בשמירת אפשרות המדינה לבקש, בסופו של יום, חילוט של הכספים", קבע בית משפט קמא, כי המשיבה תמשיך להחזיק בכל התפוסים לתקופה נוספת של 45 יום מיום מתן פסק הדין (להלן: התקופה הנוספת). עוד הובהר, כי ככל שבתוך התקופה הנוספת תומצא למבקשים טיוטת כתב אישום, ינתן למשיבה פרק זמן נוסף של 60 ימים שיאפשר לה לערוך שימוע למבקשים, ולקבל החלטה סופית בדבר הגשת כתב האישום. אם לא תומצא טיוטת כתב האישום במהלך התקופה הנוספת, יוחזרו כל התפוסים למבקשים.

בעקבות החלטת בית המשפט המחוזי, הוגשה הבקשה שבכותרת.

נימוקי הבקשה והתגובה לה

7. במסגרת הבקשה, המתייחסת לתפיסת ההמחאות בלבד, הבהירו המבקשים, כי המדובר בהמחאות "כשרות" שנמסרו להם על ידי לקוחותיהם בגין עסקאות שבוצעו כדין. לדידם של המבקשים, בית משפט קמא לא איזן כראוי בין האינטרס שלהם, כבעלי ההמחאות, לקבלן בחזרה, לבין האינטרס הציבורי שבתפיסת ראיות ששימשו, לכאורה, לביצוע עבירות פליליות, קל וחומר כאשר המשיבה מחזיקה בהמחאות למעלה משנה, מבלי שהגישה כתב אישום נגד המבקשים. לטענת המבקשים, ניתן היה להשיג את מטרת התפיסה באמצעי מידתי יותר, וכי כי "אין כל קשר" בין ההמחאות התפוסות לחשדות שהוטחו בהם. עוד נטען, בין היתר, כי בית משפט קמא טעה בקובעו, כי האפשרות שהמשיבה תבקש לחלט את ההמחאות בסופו של ההליך הפלילי, מהווה טעם להמשך החזקתה בהן. לפיכך, התבקש בית משפט זה להורות על השבת ההמחאות לידי המבקשים ולחילופין להורות כאמור, תמורת הפקדת ערובה מתאימה מטעם המבקשים.

המשיבה ביקשה מבית המשפט לדחות את הבקשה, תוך שהיא מציינת בתגובתה, כי הגשת הבקשה גובלת ב"ניצול לרעה של הליכי משפט", משום המבקשים לא פירטו בה כל נימוק ענייני לקבלתה "בגלגול שלישי". עוד ציינה המשיבה, כי מדובר בבקשה דומה לבקשת רשות הערעור שהגישו המבקשים לבית משפט זה בעבר, ונימוקיה הענייניים לדחיית הבקשה לגופה, מופיעים בתגובת המשיבה לבקשה הקודמת.

דיון והכרעה

עמוד 3

8. כידוע, בית משפט זה אינו נוטה להענות לבקשת רשות ערעור אלא במקרים מיוחדים, בהם מעוררת הבקשה שאלה בעלת חשיבות ציבורית או משפטית כבדת משקל, החורגת מעניינם הפרטני של הצדדים או כאשר הבקשה מעלה חשש ממשי לעיוות דינו של המבקש (רע"פ 8087/14 אנגנאץ נ' מדינת ישראל (10.12.2014); רע"פ 7940/14 סבן יעקב - ציוד לבנין בע"מ נ' מדינת ישראל (8.12.2014); רע"פ 8275/14 ראיד אבו לבן נ' מדינת ישראל (7.12.2014)).

בנסיבות דנן, לא השכילו המבקשים להצביע ולו על אחד מהטעמים האמורים לקבלת בקשתם, וממילא לא מצאתי כי טעמים אלו מתקיימים בענייננו. ודוק: העובדה שבית המשפט המחוזי התערב בהחלטות בית משפט השלום, כשלעצמה, אינה מהווה עילה לקבלת בקשת רשות הערעור (רע"פ 5809/14 מזרחי נ' מדינת ישראל (25.11.2014); רע"פ 5100/14 ד"ר אחמד מסארווה נ' מדינת ישראל (28.7.2014)).

עוד יש להדגיש, כי הבקשה שלפניי דומה עד מאוד, וזאת בלשון המעטה, לבקשת רשות הערעור שנדחתה בבית משפט זה, ביום 1.7.2014, ואשר במסגרתה הלינו המבקשים על תפיסת ההמחאות בידי המשיבה. כבר קבעתי, לא אחת, כי אין להגיש בקשת רשות ערעור היתה להודעת הערעור שהוגשה לבית משפט קמא, שכן ההליך שבכותרת לא נועד להוות "מקצה שיפורים" להחלטות ערכאות קודמות בעניינו של מבקש פלוני (רע"פ 7600/14 הדר לב נ' מדינת ישראל (23.11.2014); רע"פ 7293/14 אבו מדיעם נ' מדינת ישראל (23.11.2014) רע"פ 6615/13 שווקי נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (29.10.2013)). הדברים נכונים, ביתר שאת, באשר לנסיבות שלפניי, שעה שהמבקשים לא הצביעו על טעמים ענייניים נוספים לקבלת בקשתם, מעבר לאלו שכבר נדחו בבקשתם הקודמת.

9. למעלה מן הדרוש, יובהר, כי לא מצאתי כל פגם בהחלטת בית משפט קמא, אשר הינה החלטה מפורטת, מנומקת ומבוססת כדבעי. בית משפט קמא, כמו מותבים אחרים שנדרשו לעניינם של המבקשים, הדגיש את חומרת העבירות שבביצוען נחשדים המבקשים, וכן את היקף ועוצמת הראיות לכאורה העומדות לחובתם. בנוסף, נתן בית משפט קמא את דעתו לאיזון הראוי בין זכות המבקשים לקניין לבין האינטרס הציבורי המורה על המשך החזקת התפוסים, וההמחאות בכללם, בידי המשיבה, וזאת לשם אפשרות חילוט שווים בעתיד (רע"פ 1588/13 סובחי נ' מדינת ישראל-עיריית ירושלים (11.3.2013); רע"פ 6990/10 דדון חזי וציון 1992 בע"מ נ' מדינת ישראל (24.11.2010)). לפיכך, ההחלטה להאריך את משך החזקת כל התפוסים ב- 45 ימים נוספים, אינה מצדיקה את התערבותו של בית משפט זה. קל וחומר, כאשר בית משפט קמא הדגיש כי בתום התקופה הנוספת, ואם לא יוגש כתב האישום, יוחזרו התפוסים לרשות המבקשים.

10. הבקשה לרשות ערעור נדחית בזאת.

ניתנה היום, י"ט בכסלו התשע"ה (11.12.2014).

שׁוֹפֵט